

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Poročilo o delu okrajnega senata za prekrške

Dne 14. decembra je Svet za notranje zadeve in splošno upravo razpravljal o poročilu Senata za prekrške — Poročilo je podal predsednik Senata Jože Pungersič

I. UPRAVNO KAZNOVANJE

V letu 1959 do 30. septembra 1959 so okrajni sodniki za prekrške prejeli 4342 predlogov za uvedbo upravnega kazenskega postopka, občinski sodniki za prekrške pa so prejeli 17.196 predlogov za uvedbo upravnega kazenskega postopka. Od tega so dali tajništvo za notranje zadeve, Ljudska milica in pa oddelki za splošne in notranje zadeve pri občinski sodnikom za prekrške, in sicer okrajnim 3235 predlogov, občinskim sodnikom za prekrške pa 13.810 predlogov.

Okrajni sodniki za prekrške so imeli v letu 1959 v postopku 5063 upravnih kazenskih zadev. V tem številu je všteti 721 upravnih kazenskih zadev, katere so ostale nerešene iz leta 1958. Okrajni sodniki za prekrške so prejeli v tem letu do 30. septembra 1959 4342 novih upravnih kazenskih zadev. V tem času je bilo rešenih 3601 upravnih kazenskih zadev z izrekom kazni, v 476 primerih je bil upravni kazenski postopek ustavljen, oziroma je v tem številu zapopadenih tudi 11 upravnih kazenskih zadev, ko sodniki niso začeli postopka po čl. 99, odst. 7 TZP, 647 upravnih kazenskih zadev pa je bilo odstopljenih drugim organom. Nerešenih pa je ostalo še 339 upravnih kazenskih zadev. Okrajni sodniki za prekrške pa so nudili drugim organom pravno pomoč v tem času v 195 primerih, tako da so okrajni sodniki v navedeni dobi prejeli oziroma obravnavali skupaj 5258 upravnih kazenskih zadev.

Občinski sodniki za prekrške so prejeli v času do 30. septembra 1959 18.071 upravnih kazenskih zadev. Ker je ostalo iz leta 1958 še nerešenih 699 upravnih kazenskih zadev, so tako občinski sodniki za prekrške imeli v postopku skupaj 18.770 upravnih kazenskih zadev. Z izrekom kazni so rešili 12.775 upravnih kazenskih zadev, v 1188 primerih so upravni kazenski postopek ustavili in je v tem številu zapopadenih tudi 94 upravnih kazenskih zadev, ko sodniki niso začeli postopka po čl. 99, odst. 7 TZP, v 3577 primerih pa zadeve odstopili drugim pristojnim organom. Na dan 1. oktobra 1959 so občinski sodniki za prekrške imeli nerešenih 1250 upravnih kazenskih zadev. Poleg tega pa so občinski sodniki nudili pravno pomoč po zaprosilih v 1172 primerih. To število ni zajeto v gor-

njih podatkih in so potemtakem občinski sodniki prejeli skupaj 19.243 upravnih kazenskih zadev.

Ce upoštevamo samo tiste predloge, ki so jih občinski in okrajni sodniki za prekrške prejeli v tem letu, potem dobimo skupaj 22.413 predlogov za upravni kazenski postopek. Ta podatek pa jasno kaže, da je bilo delo sodnikov v tem času precej obširno.

Glede na gornje ugotovitve pripominjamo, da je število nerešenih spisov v primerjavi s številom prejetih predlogov za upravno kaznovanje normalno in nujno, zlasti kar zadeva okrajne sodnike za prekrške in večino občinskih sodnikov za prekrške. Res pa je, da nekateri sodniki izkazujejo število nerešenih spisov, ki ni normalno. V teh primerih pa je vzrok iskati deloma v preobremenjenosti sodnikov, deloma v slabi zasedbi administracije in v neprimernih pogojih, pod katerimi morajo ti sodniki opravljati svoje sodniške posle.

Glede ustavitve upravnega kazenskega postopka pojasnjujemo, da so sodniki za prekrške postopali po upravnem kazenskem načelu iskanja materialne resnice in postopek tudi večkrat ustavili po načelu »in dubio pro reo«. Nadalje so ustavljali tudi v primerih, ko je šlo za neznatnost prekrška, ali zaradi pomanjkljivosti predlogov, nadalje neznanosti prebivališča obdolženca itd. Ti slednji primeri so bili zlasti pri obdolžencih, ki so tu imeli začasno prebivališče kot sezonski delavci in so v mnogih primerih po storjenem prekršku oziroma po izrečeni kazni odpovali neznanu kam. V nekaterih primerih pa so sodniki uporabljali pri ustavitvi postopka tudi preventivni ukrep opozorila, zlasti v primerih, ko so prekrški bili lažjega značaja oziroma neznatni brez kakršnihkoli posledic.

Iz gornjih podatkov pa je tudi razvidno, da so okrajni in občinski sodniki v več primerih upravne kazenske zadeve odstopali drugim organom. To so predvsem primeri, ko so se sodniki za prekrške poslužili čl. 77 TZP, in pa primeri, ko so sodniki odstopali zadeve zaradi nepristojnosti pristojnim organom. Pogreške v tem pogledu so zlasti v prvih mesecih tega leta delali skoraj vsi predlagatelji, ker niso razločevali pristojnosti organa, ki je bil pristojen za dajanje predloga za uvedbo upravnega kazenskega postopka od stvarne pristojnosti občinskega in okrajnega sodnika za prekrške.

V naslednjem podajamo pregled pravnomočno izrečenih kazni po posameznih vrstah prekrškov, ki so

bili obravnavani v tem letu do primerjavi z enakim pregledom za 30. septembra 1959 po okrajnih in isto razdobje od 1. januarja do občinskih sodnikov za prekrške v 30. septembra 1958.

Pravnomočno izrečene kazni po okrajnih sodnikih za prekrške:

	Leto 1958	1959
Pretepi, neredi, drzno vedenje (čl. 2, tč. 1 in 2)	1700	3233
Lažne novice	10	19
Omalovaževanje	8	32
Izmikanje delu	260	308
Pijančevanje na javnem kraju	15	5
Prostitucija	12	53
Igra na slepo srečo in beračenje	150	170
Pravni položaj verskih skupnosti	5	7
Ostali predpisi s področja javnega reda in notranje ureditve	76	96
Neprijava bivališča	120	45
Osebnostne izkaznice	95	24
Nabiranje prispevkov	28	58
Neprijava prireditve	28	58
Obmejni pas, potni listi	13	9
Javni promet	1743	587
Nedovoljena posest orožja	74	101
Gozdni prekrški	266	100
Ribolov in lov	14	6
Predpisi o blagovnem prometu	40	20
Obrtni predpisi	1	2
Gostinstvo	34	15
Gradbeništvo	10	48
Finance	10	15
Ostali gospodarski predpisi	49	187
Socialno zavarovanje	132	27
Delovna razmerja	22	13
Zdravstveni predpisi	29	53
Prosveta	—	—
Hig. tehn. zaščita pri delu	—	—
Zakon o narodni obrambi — predvojaška vzgoja	78	74
Odloki OLO in ObLO	9	4
Kršitev požarnih predpisov	—	1

Pravnomočno izrečene kazni po občinskih sodnikih za prekrške:

	Leto 1958	1959
Predpisi s področja javnega reda in notranje ureditve	93	124
Neprijava bivališča	422	411
Osebnostne izkaznice	456	617
Obmejni pas — potni listi	—	2
Javni promet	2876	7024
Nedovoljena posest orožja	—	—
Gozdni predpisi	—	649
Ribolov in lov	12	38
Predpisi o blagovnem prometu	10	31
Obrtni predpisi	130	330
Gostinstvo	19	151
Gradbeništvo	93	4
Finance	2	—
Ostali gospodarski predpisi	142	219
Socialno zavarovanje	5	147
Delovna razmerja	34	4
Zdravstveni predpisi	67	178
Prosveta	20	25
Učenci v gospodarstvu	10	7
Hig. tehn. zaščita pri delu	12	12
Zakon o nar. obrambi — predvojaška vzgoja	66	299
Odloki OLO in ObLO	933	1126
Kršitev požarnih predpisov	17	33

Skupni pregled vseh pravnomočno izrečenih upravnih kazni za prekrške, ki so jih izrekli v času od 1. I. 1959 do 30. IX. 1959 okrajni in občinski sodniki za prekrške v primerjavi z enakimi podatki za dobo od 1. I. 1958 do 30. IX. 1958.

Leto 1958 1959

Pretepi, neredi, drzno vedenje (čl. 2, tč. 1 in 2)	1700	3233
Lažne novice	10	19
Omalovaževanje	8	32
Izmikanje delu	260	308
Pijančevanje na javnem kraju	15	5
Prostitucija	12	53
Igra na slepo srečo in beračenje	190	170
Pravni položaj verskih skupnosti	3	7
Ostali predpisi s področja javnega reda in notranje ureditve	169	220
Neprijava bivališča	542	456
Osebnostne izkaznice	551	641
Nabiranje prispevkov	9	26
Neprijava prireditev	28	58
Obmejni pas — potni listi	13	11
Javni promet	4619	7611
Nedovoljena posest orožja	74	101
Gozdni predpisi	266	749
Ribolov in lov	26	44
Predpisi o blagovnem prometu	50	51
Obrtni predpisi	131	332
Gostinstvo	53	166
Gradbeništvo	103	52
Finance	12	15
Ostali gospodarski predpisi	191	406
Socialno zavarovanje	137	174
Delovna razmerja	56	17
Zdravstveni predpisi	96	231
Prosveta	20	25
Učenci v gospodarstvu	10	7
Hig. tehn. zaščita pri delu	12	12
Zakon o narodni obrambi — predvojaška vzgoja	144	373
Odloki OLO in ObLO	942	1130
Kršitev požarnih predpisov	17	34

Na podlagi podatkov iz gornjih pregledov ugotavljamo, da je število upravno kaznovanih oseb po okrajnih in občinskih sodnikih za prekrške v letu 1959, v dobi, za katero poročamo, močno naraslo. V letu 1959 znaša skupno število prekrškov 16.769, dočim znaša število prekrškov za isto razdobje v letu 1958 pa le 10.469. Za te prekrške je bilo v letu 1959 kaznovanih 16.034 oseb, v letu 1958 pa 9882 oseb. Tako je bilo v tem letu kaznovanih 6132 oseb več kot pa v prejšnjem letu. Dalje ugotavljamo, da je naraslo prav tako število upravno kaznovanih pravnih oseb. V letu 1959 je bilo kaznovanih 135 pravnih oseb, dočim znaša to število za leto 1958 pa samo 72. V odstotkih povedano je bilo v letu 1958 kaznovanih 2,53% oseb okraja Ljubljana, v letu 1959 pa znaša ta odstotek 4,08%, oziroma skoraj vsak 25. državljan.

Po socialnem poreklu so od upravno kaznovanih po okrajnih in občinskih sodnikih za prekrške na prvem mestu delavci, in sicer 9416, ali v odstotkih povedano 58,72%, nato jim sledijo uslužbenci, in sicer 2031, v odstotkih 12,67%, ter kmetje, katerih število znaša 1492 ali v odstotkih 9,31%.

Po socialnem poreklu so od upravno kaznovanih po okrajnih in občinskih sodnikih za prekrške na prvem mestu delavci, in sicer 9416, ali v odstotkih povedano 58,72%, nato jim sledijo uslužbenci, in sicer 2031, v odstotkih 12,67%, ter kmetje, katerih število znaša 1492 ali v odstotkih 9,31%.

Po socialnem poreklu so od upravno kaznovanih po okrajnih in občinskih sodnikih za prekrške na prvem mestu delavci, in sicer 9416, ali v odstotkih povedano 58,72%, nato jim sledijo uslužbenci, in sicer 2031, v odstotkih 12,67%, ter kmetje, katerih število znaša 1492 ali v odstotkih 9,31%.

Prikaz izrečenih upravnih kazni zoper pravne osebe je naslednji:

	Okrajni sod.	Občinski sod.
do 1000 din	6	—
nad 1000 do 5000 din	43	8
nad 5000 do 10.000 din	50	3
nad 10.000 do 50.000 din	22	1
nad 50.000 din	1	—

II. KAZNOVALNA POLITIKA

Kaznovalna politika sodnikov za prekrške se glede izreka, vrste in višine kazni v primerjavi leta 1959 z letom 1958 v bistvu ni spremenila. Po zbranih podatkih je bilo v letu 1959 znatno več oseb upravno kaznovanih kot pa v istem času leta 1958. Prav tako so tudi letos največ predlogov poslale postaje LM. Ze lanske leto so postaje LM, enote Prometne milice in druge službe LM prijavljale v večji meri kršilce raznih predpisov zlasti s področja javnega cestnega prometa in s področja javnega reda in miru kot pa prejšnja leta, ko so ti uslužbenci številne kršilce lažjih in manj pomembnih prekrškov predvsem opo-

zarjali na storjene prekrške in njih posledice. Ker pa tako milo in blagohotno ravnanje s kršilci ni rodilo zaželenih uspehov, se je ta zgolj vzgojna metoda postopoma opuščala in se je začela uporabljati le izjemoma proti storilcem lažjih kršitev, storjenih v posebno olajševalnih okoliščinah. Ostale kršilce pa so varnostni organi začeli prijavljati sodnikom za prekrške zaradi kaznovanja. Posledica tega je bila, da je dotok prijav oziroma sedaj predlogov sodnikom za prekrške občutno naraščal.

V zvezi z intenzivnejšim prijavljanjem oziroma predlaganjem kršilcev v kaznovanje je temu primerno tudi Senat za prekrške v spo-

razumu s pristojnimi organi usmerjal kaznovorno politiko tako, da je ta bila na področju našega okraja enotna in da se je tudi zaostrovala, ko so tako zaostritev narekovala potrebe in javni interes. Kljub dajanju določenih smernic v pogledu kaznovanja je bilo sodnikom za prekrške v smislu zakonitih predpisov prepuščeno, da sami ocenijo v konkretnih primerih težo prekrška in pri odmeri kazni upoštevajo stopnjo storilčeve odgovornosti, nastale posledice s prekrškom, premoženjske in osebnostne razmere storilca itd. ter izrečejo primerno kazen. Kaznovorno politiko pa smo zaostri li zlasti v primerih, ko so določeni prekrški predstavljali težko grožnjo za javni red, ali pa ko je določena vrsta prekrškov postala že problem. Taki primeri so bili na primer vožnja v vinjenem stanju, posebno vožnje z motornimi vozili, nadalje vožnje motornih vozil brez vozniskega dovoljenja, hujske motenje nočnega miru, pretepi, razširjanje lažnih novic, gozdni prekrški itd.

Kakor v prejšnjih letih, tako so se tudi v letu 1959 okrajni in občinski sodniki za prekrške posluževali pri izdajanju odločb o prekršku čl. 125 TZP v primerih, ko so za tak postopek bili zakoniti pogoji. Tega določila so se sodniki posluževali tudi iz razloga, ker so imeli možnost, da kršilce kaznujejo z občutno denarno kaznijo do 5000 dinarjev, kar pa pred uveljavitvijo novega TZP ni bilo možno s tako visoko kaznijo kaznovati storilca prekrška.

Okrajni in občinski sodniki so v tem letu izrekli 663 zapornih kazni, medtem ko so jih v istem razdobju lansko leto izrekli le 628. Prav tako kakor lani je bilo tudi letos izrečenih največ zapornih kazni zaradi izmikanja delu in vdajanja brezdelju. Letos je bilo izrečenih 307, lani pa 259 zapornih kazni. Po številu izrečenih zapornih kazni so na drugem mestu prekrški iz čl. 2, tč. 1 in 2 Zakona o prekrških zoper javni red in mir. Letos je bilo izrečenih 156, lani pa 78 zapornih kazni. Pri tem poudarjamo, da so bile v ogromni večini izrečene zaporne kazni zaradi prekrška iz čl. 2, tč. 2 cit. zakona in le v redkih primerih iz čl. 2, tč. 1 istega zakona. Zaradi prostitucije je bilo letos izrečenih 53, lani pa samo 12 zapornih kazni. Zaradi beračenja pa je bilo letos izrečenih 20 zapornih kazni, dočim jih je bilo lansko leto izrečenih 29. Zaradi vdajanja igri na slepo srečo so letos sodniki za prekrške izrekli 34 zapornih kazni, lansko leto pa samo 27. Število zapornih kazni zaradi neprijave prebivališča je v letošnjem letu padlo od 131 primerov v letu 1958 na 51 primerov v letu 1959. Prav tako je padlo število zapornih kazni zaradi neposredovanja osebnih izkaznic od 60 v letu 1958 na 17 v l. 1959.

Glede na gornjo ugotovitev, da je število izrečenih zapornih kazni zaradi neprijave bivanja in neposredovanja osebnih izkaznic v tem letu padlo, pojasnjujemo, da v stvari ne gre za to, da je bilo letos morda manj kršilcev teh predpisov, temveč da mnogi kršilci teh predpisov sploh niso bili upravno kaznovani. Okrajni sodniki so namreč imeli v postopku večje število oseb, ki so se vdajale brezdelju, prostituciji ali beračenju. Večina teh storilcev se namreč potika iz kraja v kraj, ne da bi se prijavila za bivanje in običajno take osebe tudi nimajo osebnih izkaznic. Ko varnostni organi te kršilce zalotijo pri prekršku, jih odvedejo Tajništvu za

notranje zadeve, ki jih v smislu čl. 93 obdrži pod svojim nadzorom, obenem pa Tajništvo oziroma komandir PLM po pooblastilu Tajništva za take kršilce da predlog okrajnemu sodniku za prekrške za upravni kazenski postopek. Tak predlog vsebuje vse prekrške, ki jih je kršilec storil, od katerih pa je za nekatere pristojen okrajni sodnik za prekrške, za druge pa občinski sodnik za prekrške. Ker TNZ oziroma komandir postaje nista pristojna, da dasta predlog občinskemu sodniku za prekrške zaradi neprijave bivanja, ali neposredovanja osebnih izkaznic, je kršilec kaznovan le za prekrške iz pristojnosti okrajnega sodnika za prekrške. Ti primeri kažejo, da je postopek za dajanje predlogov precej zapleten in da bi bilo morda umestno, da se ta postopek na primeren način poenostavi. Prav tako pa navedeni primeri kažejo nujno potrebo, da se določbe TZP, kar zadeva to vprašanje, spremenijo in da se glede stvarne pristojnosti okrajnega sodnika za prekrške ponovno uveljavi predpis iz čl. 33 Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57).

Zoper voznike motornih vozil sta bili izrečeni dve zaporni kazni in 32 varstvenih ukrepov začasnega odvzema vozniskega dovoljenja piljanim voznikom motornih vozil.

III. PREDLOGI ZA UVEDBO UPRAVNEGA KAZENSKEGA POSTOPKA

V smislu čl. 99 novega TZP je podlaga za začetek upravnega kazenskega postopka predlog pristojnega upravnega organa, pooblaščenega inšpektorja ali javnega tožilca ali pa ovadba oškodovanca. Ker je to določilo začelo veljati konec lanskega leta in ker pristojni upravni organi in drugi organi niso bili zadostno seznanjeni s tem predpisom, se je v začetku tega leta dopuščalo, da so okrajni in občinski sodniki uvajali upravni kazenski postopek, čeprav ni bilo formalnega predloga pristojnega organa. Ta sicer nepravilna praksa se je dopuščala, ker so po uveljavitvi novega TZP sodnikom kar nenehno dotekale nove prijave zaradi kaznovanja, za katere pa ni bilo ustreznih predlogov. Vračanje tedaj zelo številnih prijavi pristojnim organom bi povzročalo močan zastoj v poslovanju sodnikov, posebno kar zadeva občinske sodnike za prekrške, ker se je istočasno občutno razširila stvarna pristojnost teh sodnikov. Da bi vskladili poslovanje na eni strani sodnikov za prekrške, na drugi strani pa upravnih organov, ki so pristojni za dajanje predlogov za upravno kaznovanje s predpisi čl. 99 TZP, je senat za prekrške sodeloval na več konferencah TNZ, kjer se je obravnavalo to vprašanje, kakor tudi pri sestavljanju navodil za razne službe TNZ, posebej še za postaje LM na tukajšnjem območju. Senat za prekrške pa je to materijo kakor tudi ostale predpise TZP pojasnjeval še na raznih tečajih miličnikov, na delovnih sestankih raznih upravnih organov in inšpekcij, tako n.p.r. tržne inšpekcije, gradbene inšpekcije, sanitarne, nadalje pri okrajni upravi za gozdarstvo, Biroju za posredovanje dela in drugih.

Po preteku dobrega meseca po uveljavitvi novega TZP, ko smo domnevali, da so vsi merodajni organi seznanjeni oziroma bi morali biti seznanjeni z novim načinom dodelovanja ustreznih predlogov, so sodniki nepravilno sestavljene predloge oziroma poročila o prekršku

